TEISINGUMO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. rugsėjo 12 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Oro transportas – Reglamentas (EB) Nr. 261/2004 – 8 straipsnio 1 dalis – Bilieto kainos atgavimas atšaukus skrydį – Komisinis mokestis, kurį pasiėmė perkant bilietą keleiviui ir oro bendrovei tarpininkavęs asmuo – Įskaitymas“

Byloje C-601/17

dėl *Amtsgericht Hamburg* (Hamburgo apylinkės teismas, Vokietija) 2017 m. spalio 6 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2017 m. spalio 18 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Dirk Harms,

Ann-Kathrin Harms,

Nick-Julius Harms,

Tom-Lukas Harms,

Lilly-Karlotta Harms,

Emma-Matilda Harms

prieš

Vueling Airlines SA

TEISINGUMO TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. Malenovský (pranešėjas), teisėjai D. Šváby ir M. Vilaras,

generalinis advokatas Y. Bot,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Vueling Airlines SA*, atstovaujamos *Rechtsanwältin* B. Liebert,

– Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,

* Proceso kalba: vokiečių.

– Europos Komisijos, atstovaujamos G. Braun ir N. Yerrell,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 261/2004, nustatančio bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisykles atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, panaikinančio Reglamentą (EEB) Nr. 295/91 (OL L 46, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 8 t., p. 10), 8 straipsnio 1 dalies a punkto išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant sutuoktinių Harms ir jų keturių vaikų ginčą su *Vueling Airlines SA* dėl bilietų, įsigytų per tarpininkę *Opodo Ltd*., kainos atgavimo.

Teisinis pagrindas

3 Reglamento Nr. 261/2004 2 straipsnio f punkte „bilietas“ apibrėžtas kaip „galiojantis dokumentas, suteikiantis teisę į transportą, arba kitas lygiavertis nematerialus dalykas, įskaitant elektroninį, kurį išdavė arba įgaliojo išduoti oro vežėjas arba jo įgaliotasis atstovas“.

4 Šio reglamento 5 straipsnio „Skrydžių atšaukimas“ 1 dalyje numatyta:

„Atšaukus skrydį:

a) skrydį vykdantis oro vežėjas atitinkamiems keleiviams teikia pagalbą pagal 8 straipsnį;

<…>“

5 Minėto reglamento 8 straipsnio „Teisė atgauti sumokėtą sumą arba vykti kitu maršrutu“ 1 dalyje nustatyta:

„Kai daroma nuoroda į šį straipsnį, keleiviams leidžiama rinktis:

a)

– per septynias dienas 7 straipsnio 3 dalyje numatytu būdu atgauti visą už bilietą jį perkant sumokėtą sumą <…>

– <…> skrydį į pirmąją išvykimo vietą

<…>“

6 Šio reglamento 10 straipsnio „Perkėlimas į aukštesnę arba žemesnę klasę“ 2 dalyje nustatyta:

„Jei skrydį vykdantis oro vežėjas perkelia keleivį į žemesnę klasę nei nurodytoji įsigytame biliete, jis per septynias dienas 7 straipsnio 3 dalyje nurodytu būdu sugrąžina

a) 30 % bilieto kainos – visų 1500 kilometrų ar mažesnio atstumo skrydžių atveju,

b) 50 % bilieto kainos – visų didesnio kaip 1500 kilometrų atstumo Bendrijos vidaus skrydžių <…> ir visų kitų 1500-3500 kilometrų atstumo skrydžių atveju,

c) 75 % bilieto kainos – visų skrydžių, kuriems netaikomas a arba b punktas, atveju <…>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

7 D. Harms interneto svetainėje opodo.de įsigijo bilietus, suteikiančius jo sutuoktinei, jam pačiam ir keturiems vaikams teisę skristi iš Hamburgo (Vokietija) į Farą (Portugalija) per Barseloną (Ispanija) oro bendrovės *Vueling Airlines* vykdomu skrydžiu. *Opodo* išrašė D. Harms šį pirkimą patvirtinančią sąskaitą faktūrą 1108,88 EUR sumai ir išsiuntė jam atitinkamą patvirtinimą, kuriame buvo nurodyta tik minėta suma ir nebuvo jokių papildomų duomenų. Kartu *Opodo* pervedė 1031,88 EUR *Vueling Airlines*.

8 Vis dėlto skrydis, kuriuo turėjo skristi Harms šeima, nebuvo įvykdytas pagal *Vueling Airlines* numatytą kelionės planą, o tokia situacija, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, prilygsta Reglamento Nr. 261/2004 numatytam skrydžio atšaukimui.

9 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme sutuoktiniai Harms, veikdami savo ir jų keturių vaikų vardu, teigia, kad pagal Reglamento Nr. 261/2004 8 straipsnio 1 dalies a punktą *Vueling Airlines* privalo grąžinti jiems visą *Opodo* išrašytoje sąskaitoje faktūroje nurodytą 1108,88 EUR sumą. *Vueling Airlines* neginčija šio prašymo pagrįstumo, kiek jis susijęs su *Opodo* jai pervesta 1031,88 EUR suma, ir pažymi, kad tokia yra D. Harms įsigytų bilietų kaina. Tačiau ji teigia, kad neturi grąžinti D. Harms šios sumos ir *Opodo* gautos 1108,88 EUR sumos skirtumo, ir nurodo, kad šis 77 EUR skirtumas nėra minėtos kainos dalis.

10 Šiomis aplinkybėmis *Amtsgericht Hamburg* (Hamburgo apylinkės teismas, Vokietija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Reglamento Nr. 261/2004 8 straipsnio 1 dalies a punkte pateiktas žodžių junginys „7 straipsnio 3 dalyje numatytu būdu atgauti visą už bilietą jį perkant sumokėtą sumą“ turi būti aiškinamas taip, kad jis reiškia sumą, kurią keleivis sumokėjo už atitinkamą bilietą, o gal reikia vadovautis suma, kurią iš tikrųjų gauna atsakovė – oro vežėja – tuo atveju, kai rezervavimo procese dalyvauja tarpininkas, pasiimantis keleivio sumokėtos ir oro vežėjo gautos sumos skirtumą ir to neatskleidžiantis?“

Dėl prejudicinio klausimo

11 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamentas Nr. 261/2004, visų pirma jo 8 straipsnio 1 dalies a punktas, turi būti aiškinamas taip, kad bilieto kaina, į kurią reikia atsižvelgti nustatant oro vežėjo atšaukus skrydį keleiviui grąžintiną sumą, apima šio keleivio sumokėtos sumos ir oro vežėjo gautos sumos skirtumą, kuris lygus jiems tarpininkavusio asmens pasiimtam komisiniam mokesčiui.

12 Pagal Reglamento Nr. 261/2004 8 straipsnio 1 dalies a punktą, siejamą su šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies a punktu, atšaukus skrydį oro vežėjas privalo padėti atitinkamiems keleiviams ir pasiūlyti jiems, be kita ko, grąžinti bilieto kainą, sumokant jį perkant sumokėtą sumą, ir prireikus pasiūlyti skrydį į pirmąją išvykimo vietą.

13 Reglamento Nr. 261/2004 8 straipsnio 1 dalies a punkto formuluotėje nustatytas tiesioginis sąvokos „bilietas“ ir žodžių junginio „jį perkant sumokėta suma“ ryšys, nes tokį bilietą atitinkami keleiviai gali įsigyti tiesiogiai iš oro vežėjo arba per tarpininką, pavyzdžiui, per Reglamento Nr. 261/2004 2 straipsnio f punkte numatytą įgaliotąjį atstovą.

14 Jei toks tarpininkas pasiima iš keleivio komisinį mokestį, kaip, pavyzdžiui, pagrindinėje byloje, kyla klausimas, ar šis komisinis mokestis yra bilieto kainos, kurią atitinkamas oro vežėjas atšaukus atitinkamą skrydį turi grąžinti šiam keleiviui, sudedamoji dalis ir kuri.

15 Šiuo klausimu apskritai reikia pažymėti, kad pagal Reglamentą Nr. 261/2004 siekiama ne tik užtikrinti aukštą keleivių apsaugos lygį, bet taip pat nustatyti šių keleivių ir šių oro vežėjų interesų pusiausvyrą (2009 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *Sturgeon ir kt.*, C-402/07 ir C-432/07, EU:C:2009:716, 67 punktas).

16 Atsižvelgiant į šiuos tikslus darytina išvada, kad nors tarpininko iš keleivio perkant bilietą pasiimtas komisinis mokestis iš esmės turi būti laikomas atšaukus atitinkamą skrydį šiam keleiviui grąžintinos kainos sudedamąja dalimi, vis dėlto turi būti nustatyti tam tikri tokio komisinio mokesčio įskaitymo apribojimai, turint omenyje su tuo susijusius oro vežėjų interesus.

17 Šiuo klausimu iš Reglamento Nr. 261/2004 straipsnio f punkto matyti, kad „bilietas“ – tai dokumentas ar lygiavertis nematerialus ekvivalentas, įskaitant elektroninį, kurį išdavė arba įgaliojo išduoti oro vežėjas arba jo įgaliotasis atstovas. Iš šio apibrėžimo aišku, kad dėl bet kokių tokio bilieto dalių, įskaitant kainą, jei šį bilietą išdavė ne pats oro vežėjas, bet kuriuo atveju turi būti gautas jo sutikimas, taigi jos negali atsirasti jam nežinant.

18 Tokį aiškinimą patvirtina Teisingumo Teismo jurisprudencija, iš kurios matyti, kad Reglamento Nr. 261/2004 10 straipsnio 2 dalies a–c punktuose numatytas „bilieto kainos“ atgavimas iš dalies, tai atvejais, kai oro vežėjas perkelia keleivį į žemesnę klasę, nei nurodyta jo įsigytame biliete, turi būti nustatomas atsižvelgiant tik į „neišvengiamas“ minėtos kainos dalis, t. y. kurias būtina sumokėti norint naudotis oro vežėjo paslaugomis (2016 m. birželio 22 d. Sprendimo *Mennens*, C-255/15, EU:C:2016:472, 36 punktas).

19 Iš tiesų oro vežėjui nežinant nustatyta bilieto kainos dalis negali būti laikoma būtina norint naudotis jo siūlomomis paslaugomis.

20 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Reglamentas Nr. 261/2004, visų pirma jo 8 straipsnio 1 dalies a punktas, turi būti aiškinamas taip, kad bilieto kaina, į kurią reikia atsižvelgti nustatant atšaukus skrydį oro vežėjo keleiviui grąžintiną sumą, apima šio keleivio sumokėtos sumos ir oro vežėjo gautos sumos skirtumą, kuris lygus jiems tarpininkavusio asmens pasiimtam komisiniam mokesčiui, nebent šis komisinis mokestis buvo nustatytas nežinant oro vežėjui, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

21 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (aštuntoji kolegija) nusprendžia:

2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 261/2004, nustatantis bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisykles atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, panaikinantis Reglamentą (EEB) Nr. 295/91, visų pirma jo 8 straipsnio 1 dalies a punktas, turi būti aiškinamas taip, kad bilieto kaina, į kurią reikia atsižvelgti nustatant atšaukus skrydį oro vežėjo keleiviui grąžintiną sumą, apima šio keleivio sumokėtos sumos ir oro vežėjo gautos sumos skirtumą, kuris lygus jiems tarpininkavusio asmens pasiimtam komisiniam mokesčiui, nebent šis komisinis mokestis buvo nustatytas nežinant oro vežėjui, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Parašai.